

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 14.5.2014
COM(2014) 265 final

2014/0138 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

**kterým se stanoví zákaz rybolovu unášenými sítěmi a mění nařízení Rady (ES) č. 850/98,
(ES) č. 812/2004, (ES) č. 2187/2005 a (ES) č. 1967/2006 a ruší nařízení Rady (ES)
č. 894/97**

{SWD(2014) 153 final}

{SWD(2014) 154 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

Rybolov za použití unášených sítí se tradičně provádí sítěmi omezené délky s relativně malou velikostí ok, a loví se tak různé pelagické druhy malé či střední velikosti, které žijí převážně v pobřežních oblastech nebo přes ně migrují. Závažnější problémy se objevily koncem 70. a 80. let minulého století, kdy se začaly používat unášené sítě s velkými oky o délce sítě činící desítky kilometrů. Tyto velké unášené sítě vedly k výraznému zvýšení množství vedlejší úmrtnosti chráněných druhů, mimo jiné zejména kytovců, mořských želv a žraloků, a způsobily mezinárodní obavy týkající se jejich dopadů na životní prostředí.

Na počátku 90. let minulého století v návaznosti na zvláštní zasedání Valného shromáždění Organizace spojených národů¹, které vyzvalo k moratoriu velkých unášených pelagických sítí² na volném moři, EU vypracovala právní předpisy pro rybolov unášenými sítěmi.

V důsledku toho je v EU od června 1992 zakázáno používat nebo mít na palubě unášené sítě delší než 2,5 km (kromě Baltského moře, Velkého a Malého Beltu a Øresundu). Od roku 2002 jsou zakázány všechny unášené sítě bez ohledu na velikost, pokud jsou určeny pro odlov druhů uvedených v příloze VIII nařízení Rady (ES) č. 894/97 (nepovolených druhů). Je rovněž zakázáno druhy uvedené v příloze VIII, které byly uloveny unášenými sítěmi, vykládat. Kromě toho je od 1. ledna 2008 zakázáno mít na palubě nebo používat jakýkoliv druh unášených sítí v Baltském moři, Velkém a Malém Beltu a Øresundu.

Ukázalo se nicméně, že současný právní rámec EU týkající se unášených sítí má nedostatky, neboť stávající pravidla lze snadno obejít. Kvůli neexistenci předpisů EU o vlastnostech zařízení (např. maximální velikosti ok, maximální síle vlákna, zavěšení atd.) a o používání zařízení (např. maximální vzdálenosti od pobřeží, době ponoření, rybolovném období atd.) v kombinaci s možností mít na palubě jiná lovná zařízení mohli rybáři protiprávně používat unášené sítě při lovu druhů, jejichž odlov tímto rybolovným zařízením je zakázán, a nahlásit, že byly například uloveny jiným zařízením (např. dlouhými lovnými šňůrami atd.).

Navzdory těmto ustanovením o unášených sítích je ve vodách EU protiprávní používání unášených sítí nadále hlášeno. Závažným nedodržením předpisů některými členskými státy se rovněž zabývaly dva rozsudky Evropského soudního dvora proti Francii (C-556/07; C-479/07) a Itálii (C-249/08).

Úsilí v oblasti kontroly a prosazování předpisů nepřináší potřebné výsledky, protože kvůli malému rozsahu této činnosti se rybáři mohou snadno přizpůsobit a najít strategie, aby se vyhnuli kontrolám. Malé unášené sítě jsou stále povoleny a mezery v právních předpisech EU usnadňují jejich protiprávní používání. Pro kontrolní orgány je proto velmi složité opatřovat spolehlivé důkazy o protiprávních činnostech a prosazovat právní předpisy.

V tomto kontextu je zřejmé, že vážné obavy o životní prostředí a zachování rybolovných druhů v souvislosti s používáním těchto lovných zařízení stále přetrvávají.

V zájmu řešení této situace a dodržení mezinárodních závazků EU náležitě regulovat rybolov unášenými sítěmi stanoví navrhované nařízení na základě přístupu předběžné opatrnosti od 1. ledna 2015 úplný zákaz mít na palubě nebo používat jakýkoliv druh unášených sítí ve všech

¹ Usnesení Valného shromáždění Organizace spojených národů: č. 44/225 ze dne 22. prosince 1989, č. 45/197 ze dne 21. prosince 1990, č. 46/215 ze dne 20. prosince 1991.

² Velké unášené sítě byly definovány jako sítě o délce nad 2,5 km v rámci Úmluvy o zákazu rybolovu pomocí dlouhých unášených sítí v jižním Tichomoří (Wellingtonská úmluva podepsaná ve Wellingtonu dne 24. listopadu 1989 vstoupila v platnost dne 17. května 1991).
<http://www.mfe.govt.nz/laws/meas/wellington.html>;
<http://www.jus.uio.no/english/services/library/treaties/08/8-02/large-driftnets.xml>.

vodách EU. Zavádí rovněž revidovanou a komplexnější definici tohoto rybolovného zařízení, aby se odstranily všechny případné stávající mezery v předpisech.

2. VÝSLEDKY KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

Bylo provedeno posouzení dopadů, v němž byly zohledněny informace z různých zdrojů: veřejné konzultace na internetu, dvou koordinovaných studií³, informací poskytnutých členskými státy a připomínek Řídící skupiny pro posouzení dopadů.

Posouzení dopadů prozkoumalo tyto varianty politiky: 1) zachování stávající situace, 2) přijetí technických a/nebo kontrolních opatření ke zvýšení kontrolovatelnosti a environmentální kompatibility, 3) zákaz vybraných unášených sítí, které byly označeny jako nejškodlivější pro chráněné druhy a/nebo u nichž nelze zabránit vedlejším úlovkům nepovolených druhů, a 4) úplný zákaz rybolovu za použití unášených sítí.

Chybějící nebo nedostatečné monitorování tohoto rybolovu členskými státy, a to pro kontrolní i vědecké účely, jakož i omezené množství vzorků z obou studií však velice ztížily získání uceleného pohledu na rybolovné činnosti v současnosti a jejich skutečný dopad na životní prostředí, a proto nebylo možné posoudit dopady různých variant politiky prostřednictvím analýzy založené na ukazatelích.

Varianta č. 4 byla upřednostněna před variantami č. 1, 2 a 3, protože v největším rozsahu splňuje kritéria relevance, účinnosti, efektivnosti a soudržnosti a současně zajišťuje nejlepší výsledek z hlediska dopadu na životní prostředí a snížení administrativní zátěže. Podporuje ji více než 52 % respondentů veřejné konzultace včetně sdružení rybářů a nevládních organizací. Varianta č. 4 byla proto zvolena jako nejvhodnější, a to na základě uplatnění zásady předběžné opatrnosti vůči rybolovu, který by mohl obnášet vysoké riziko vedlejších úlovků přísně chráněných druhů a být monitorován členskými státy nedostatečně nebo vůbec.

Většina rybolovu za použití unášených sítí má sezónní charakter a loďstva, která se na něm podílejí, tvoří polyvalentní plavidla o celkovém počtu nejméně 840 plavidel roztroušená na rozsáhlém území (kromě Baltského moře). Většina rybářů loví unášenými sítěmi jen několik měsíců v roce, někteří používají unášené sítě méně než polovinu měsíce ročně. Neočekává se proto, že by celkový zákaz používání unášených sítí vedl k odpovídajícímu snížení počtu rybářů, neboť rybáři budou i nadále používat ostatní zařízení, na něž již mají povolení v licencích k rybolovu. Z informací shromážděných pro posouzení dopadů vyplývá, že hospodářská výkonnost a význam tohoto zařízení jsou pro jednotlivá plavidla a loďstva velmi odlišné, ačkoli na vnitrostátní úrovni omezené. V případě loďstev, pro něž jsou k dispozici údaje, jako např. u plavidel Spojeného království, představuje celková hodnota rybolovu malými unášenými sítěmi ve Spojeném království v roce 2011 (pro zhruba 250 plavidel) 0,14 % celkové hodnoty vykládek. V případě Itálie, u níž byl zjištěn menší počet aktivních plavidel (přibližně 100), je hospodářský význam rybolovu unášenými sítěmi na vnitrostátní úrovni nízký (0,8 % z hlediska hodnoty a 1,3 % z hlediska hmotnosti vykládky), ačkoli hodnota vyloženého úlovku se pohybuje v rozmezí od přibližně 20 do 55 % (až do 90 % v jedné rybolovné oblasti) obratu vytvořeného těmito plavidly. Zisk vytvořený používáním unášených sítí je však velmi rozdílný, pohybuje se v rozmezí od 1 do 54 % obratu vytvořeného těmito plavidly, přičemž průměr veškerého italského rybolovu unášenými sítěmi představuje 22 %. I když nelze vyloučit, že tento zákaz může mít dopad na některá plavidla

³ – Zvláštní smlouva č. 8 v rámci projektu MAREA (SI2.646130) „Identifikace a charakterizace rybolovu pomocí malých unášených sítí ve Středozemním moři (DriftMed)“,
– Zvláštní smlouva č. 5 (SI2.650655) „Studie na podporu přezkumu režimu EU pro rybolov malými unášenými sítěmi“.

provádějící tento rybolov, celkový sociální a ekonomický dopad lze na celostátní a subregionální úrovni považovat za irelevantní.

3. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

- **Shrnutí navrhovaných opatření**

Zavedení úplného zákazu mít na palubě nebo používat jakýkoli druh unášených sítí od 1. ledna 2015 ve všech vodách EU a všemi plavidly EU. Zavedení revidované a komplexnější definice unášených sítí, aby se odstranily všechny případné mezery ve stávajících právních předpisech.

- **Právní základ**

Ustanovení čl. 43 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.

- **Zásada subsidiarity**

Návrh spadá do výlučné pravomoci Evropské unie.

- **Zásada proporcionality**

Návrh je nezbytný a vhodný k provádění ekosystémového přístupu k řízení rybolovu. V souladu s čl. 5 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii tento návrh nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení sledovaných cílů.

- **Volba nástrojů**

Navrhovaný nástroj: nařízení Evropského parlamentu a Rady.

Jiné prostředky by nebyly přiměřené z tohoto důvodu: tímto předpisem se ruší a mění stávající nařízení, která musí být změněna jiným nařízením.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Toto opatření nepředstavuje pro Unii žádné dodatečné výdaje.

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterým se stanoví zákaz rybolovu unášenými sítěmi a mění nařízení Rady (ES) č. 850/98, (ES) č. 812/2004, (ES) č. 2187/2005 a (ES) č. 1967/2006 a ruší nařízení Rady (ES) č. 894/97

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 43 odst. 2 této smlouvy, s ohledem na návrh Evropské komise, po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům, s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru⁴, v souladu s řádným legislativním postupem, vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013⁵ zavádí rámec řízení pro zachování mořských biologických zdrojů a řízení rybolovu zaměřeného na tyto zdroje.
- (2) Udržitelné využívání biologických mořských zdrojů by mělo být založeno na přístupu předběžné opatrnosti, který je odvozen nejen ze zásady obezřetnosti uvedené v čl. 191 odst. 2 prvním pododstavci Smlouvy o fungování Evropské unie, ale i z mezinárodních závazků Unie uvedených v úmluvě Organizace Spojených národů o rybích populacích⁶, a zejména v článku 6 uvedené úmluvy, a na nejlepších dostupných vědeckých důkazech.
- (3) Společná rybářská politika by měla přispívat k ochraně mořského prostředí, k udržitelnému řízení všech komerčně využívaných druhů, a zejména k dosažení dobrého stavu mořského prostředí nejpozději do roku 2020, jak je stanoveno v čl. 1 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/56/ES⁷.
- (4) V důsledku obav týkajících se environmentálního dopadu velkých unášených sítí nad 2,5 km, jejichž používání vedlo ke značně vysoké vedlejší úmrtnosti chráněných druhů, vyzvalo Valné shromáždění Organizace spojených národů v několika

⁴ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné rybářské politice, o změně nařízení Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutí Rady 2004/585 (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 22).

⁶ Úř. věst. L 189, 3.7.1998, s. 16.

⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/56/ES ze dne 17. června 2008, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí) (Úř. věst. L 164, 25.6.2008, s. 19).

usneseníh (č. 44/225 ze dne 22. prosince 1989, č. 45/197 ze dne 21. prosince 1990 a č. 46/215 ze dne 20. prosince 1991⁸) k přijetí moratoria na tato lovná zařízení.

- (5) V souladu s výše uvedeným stanoví nařízení Rady (ES) č. 894/97⁹ rámec řízení pro zachování rybolovných zdrojů prostřednictvím technických opatření v podobě obecného omezení celkové délky unášených sítí na maximálně 2,5 km, jakož i zákaz používat unášené sítě určené pro odlov některých druhů nebo je mít na palubě.
- (6) Nařízení Rady (ES) č. 2187/2005¹⁰ kromě toho zakazuje používat unášené sítě nebo je mít na palubě od 1. ledna 2008 ve vodách Baltského moře, Velkého a Malého Beltu a Øresundu.
- (7) Cíle zachování rybolovných zdrojů, pokud jde o vedlejší úmrtnost chráněných druhů, sledované výše uvedenými předpisy Unie týkajícími se unášených sítí jsou stále platné a měly by být posíleny.
- (8) Z důvodu jasnosti a k zajištění jednotného chápání a provádění pravidel týkajících se unášených sítí v členských státech by definice unášených sítí měly být zpřesněny.
- (9) Kromě toho je nezbytné rozšířit oblast působnosti této definice tak, aby se vztahovala na veškeré nově identifikované typy unášených rybářských sítí s výjimkou unášených tenatových sítí vyvinutých v některých rybolovných oblastech. Je zvláště důležité, aby se tato definice vztahovala i na zařízení, která se na rozdíl od unášených tenatových sítí skládají ze dvou nebo více stěn síťoviny společně paralelně připevněných na hlavní šňůře (hlavních šňůrách), která se však stejně jako unášené tenatové sítě nacházejí blízko vodní hladiny a mají podobný dopad na mořské zdroje, a proto by měly být jednotně regulovány.
- (10) Ukázalo se, že stávající právní rámec Unie pro unášené sítě má nedostatky, mezery v těchto pravidlech se dají snadno obejít a pravidla jsou neúčinná, pokud jde o řešení problematiky ochrany v souvislosti s tímto lovným zařízením.
- (11) Pomocí unášených sítí loví neurčitelný počet malých víceúčelových rybářských plavidel, z nichž většina je provozována bez pravidelného vědeckého a kontrolního monitorování. Z důvodu malého rozsahu těchto rybolovných činností, jenž umožňuje snadno se vyhnout monitorování, nepřináší úsilí v oblasti kontroly a prosazování předpisů potřebné výsledky z hlediska zachování mořských zdrojů, zejména pokud jde o některé chráněné druhy.
- (12) Protiprávní rybolov za použití unášených sítí prováděný rybářskými plavidly Unie, zejména pro účely cíleného lovu druhů uvedených v příloze VIII nařízení (ES) č. 847/97, je i nadále hlášen a je příčinou kritiky, pokud jde o dodržování platných mezinárodních závazků v tomto ohledu ze strany Unie.

⁸ Usnesení Valného shromáždění Organizace spojených národů A/RES/44/225 ze dne 22. prosince 1989 o rybolovu pomocí velkých pelagických unášených sítí a jeho vlivu na biologické zdroje oceánů a moří, s. 147. Usnesení Valného shromáždění Organizace spojených národů A/RES/45/197 ze dne 21. prosince 1990 o rybolovu pomocí velkých pelagických unášených sítí a jeho vlivu na biologické zdroje oceánů a moří, s. 123. Usnesení Valného shromáždění Organizace spojených národů A/RES/46/215 ze dne 20. prosince 1991 o rybolovu pomocí velkých pelagických unášených sítí a jeho vlivu na biologické zdroje oceánů a moří, s. 147.

⁹ Nařízení Rady (ES) č. 894/97 ze dne 29. dubna 1997 o některých technických opatřeních pro zachování rybolovných zdrojů (Úř. věst. L 132, 23.5.1997, s. 1) ve znění nařízení (ES) č. 1239/98.

¹⁰ Nařízení Rady (ES) č. 2187/2005 ze dne 21. prosince 2005, kterým se stanoví technická opatření pro zachování rybolovných zdrojů ve vodách Baltského moře, Velkého a Malého Beltu a Øresundu (Úř. věst. L 349, 31.12.2005, s. 1).

- (13) Rybolov za použití unášených sítí, které se nacházejí blízko vodní hladiny nebo na ní, kromě toho vyvolává velké obavy v souvislosti s vedlejšími úlovky živočichů dýchajících vzduch, jako jsou mořští savci, mořské želvy a mořští ptáci, již jsou většinou klasifikovány jako druhy, které jsou podle právních předpisů Unie přísně chráněny.
- (14) Ukázalo se navíc, že systémy monitorování a podávání zpráv zřízené podle směrnice Rady 92/43/EHS (směrnice o stanovištích)¹¹ nejsou účinné při určování a zaznamenávání antropogenních příčin úhynu přísně chráněných druhů v důsledku rybolovných činností.
- (15) Ekosystémový přístup k řízení rybolovu vyžaduje, aby se minimalizovaly negativní dopady rybolovných činností na mořské ekosystémy, nedocházelo k nežádoucím úlovkům a aby se v co největší míře snižoval jejich objem.
- (16) Vzhledem k výše uvedeným důvodům a s cílem věnovat náležitou pozornost problémům se zachováním rybolovných zdrojů, které toto rybolovné zařízení nadále způsobuje, a dosáhnout cílů v oblasti životního prostředí a prosazování předpisů efektivním a účinným způsobem při současném zohlednění minimálních sociálně-hospodářských dopadů je nezbytné zcela zakázat držení na palubě nebo používání jakéhokoli druhu unášených sítí ve všech vodách Unie a všemi plavidly Unie, ať již působí ve vodách Unie nebo mimo ně, jakož i neunijními plavidly ve vodách Unie.
- (17) V zájmu jasnosti právních předpisů Unie je rovněž nezbytné zrušit všechna ostatní ustanovení týkající se unášených sítí, a to změnou nařízení Rady (ES) č. 850/98¹², nařízení (ES) č. 812/2004, nařízení (ES) č. 2187/2005 a nařízení Rady (ES) č. 1967/2006¹³ a zrušením nařízení (ES) č. 894/97.
- (18) Plavidla provozující rybolov pomocí malých unášených sítí mohou potřebovat určitý čas, aby se přizpůsobila nové situaci, a je tedy zapotřebí stanovit období pro postupné vyřazování sítí z provozu. Toto nařízení by proto mělo vstoupit v platnost dnem 1. ledna 2015,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Oblast působnosti

Toto nařízení se použije na všechny rybolovné činnosti v oblasti působnosti společné rybářské politiky podle čl. 1 odst. 2 nařízení (EU) č. 1380/2013.

Článek 2

Definice

1. Pro účely tohoto nařízení se použijí definice uvedené v čl. 4 odst. 1 nařízení (EU) č. 1380/2013.

¹¹ Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7).

¹² Nařízení Rady (ES) č. 850/98 ze dne 30. března 1998 o zachování rybolovných zdrojů pomocí technických opatření na ochranu nedospělých mořských živočichů (Úř. věst. L 125, 27.4.1998, s. 1).

¹³ Nařízení Rady (ES) č. 1967/2006 ze dne 21. prosince 2006 o opatřeních pro řízení udržitelného využívání rybolovných zdrojů ve Středozemním moři (Úř. věst. L 409, 30.12.2006, s. 11).

2. „Unášenou síť“ se kromě toho rozumí síť tvořená jednou nebo více stěnami síťoviny společně paralelně připevněnými na hlavní šňůře (hlavních šňůrách), která je udržována na vodní hladině nebo v určité vzdálenosti pod ní pomocí plovoucích zařízení a která je unášena proudem buď samostatně, nebo s lodí, ke které může být připevněna. Unášená síť může být vybavena zařízeními ke stabilizaci sítě nebo k omezení jejího unášení proudem, jako je plovoucí kotva nebo kotva při dně upevněná na jednom konci sítě.

Článek 3

Zákaz používání unášených sítí

Zakazuje se:

- a) lovit biologické mořské zdroje unášenými sítěmi a
- b) uchovávat jakýkoli druh unášených sítí na palubě rybářských plavidel.

Článek 4

Změny souvisejících nařízení

- 1. V článku 20 nařízení (ES) č. 850/98 se zrušuje odstavec 3.
- 2. Nařízení (ES) č. 812/2004 se mění takto:
 - a) článek 1a se zrušuje;
 - b) v příloze I se zrušuje bod A písm. b) a bod E písm. b);
 - c) v příloze III se zrušuje bod D.
- 3. Ustanovení čl. 2 písm. o), články 9 a 10 nařízení (ES) č. 2187/2005 se zrušují.
- 4. V příloze II písm. a) nařízení (ES) č. 1967/2006 se zrušují slova „a unášených sítí“.

Článek 5

Zrušení

Nařízení (ES) č. 894/97 se zrušuje.

Článek 6

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dnem 1. ledna 2015.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předseda*

*Za Radu
předseda*